אנגעפירט פון'ם לערער פארבאנד פון די איידישע וועלטלאכע שולן אין ווינניפעג

אמת'ע מעשות

דער קליינער העלד פון האארלעם

פון פראנציזישן — ב. סלוצקי

ווייט, ווייט פון דאנען, ביים סאמע צפון ים, איז פארען א לאנד, וואו די ערד איז ניט ווי דער שטיינער העכער, נאר נידעריקער פונ'ם ים. די כוואליעס וואלטן, נאטירלאך, פארשווינקט די ברעגעס און פארטרינקען די שטעט און דערפער, ווען דארטן וואלט ניט געווען עפעס אזעלכעס, וואס פארהאלט זיי. די מעשה איז אבער, וואס די האלענדישע מייסטער האבן אויסגעמייערט ווענט, הויכע, ברייטע ווענט, אויף יעדן ארט, וואו עס איז געווען א געפאר, די כוואליעס זאלן עס ניט חרוב מאכן, און די דאזיקע ווענט האבן פארצויטס דעם ים דעם וועג.

איר קאנט אליין פארשטיין, אז פון דעם, צי די ווענט זיינען געווען שטארק, צי ניין, איז געווען געווענדט דאס גערעטעניש, די זיכערקייט פון די הייזער, און אפילו דאס לעבן גופא פון אלע דארטיקע איינוואינער. אפילו די קליינע קינדער דארטן ווייסן אויך, וואס פאר א געפאר עס איז יעדע שפאלט אין די דאזיקע ווענט, די דאזיקע ווענט זיינען, ווירקלאך, ברייט, ווי דער שליאך, און מען רופט זיי דאמבעס.

ניט ווייט פון דער שטאט האארלעם, וואס שט'ט מיט אירע טויזנ־פאנען, איז געווען א איינגל. האנס האט ער געהייסן. איינמאל איז ער אויעק מיט זיין קלענערן ברודערל שפאצירן ליינג אויס דעם דאמבע.

זיי זיינען פארגאנגען אזוי ווייט. ביז זיי זיינען געקומען אין אזא ארט, וואו עס איז שוין ניטא מער קיין הייזער אין קיין פערמעס, נאר בלויז פעלד, באוואקסן מיט גערשטן און ווילדע בלומען.

האנס איז געווארן מיד. איז ער ארויפגעקראכן אויף דער דאמבע און האט זיך צוגעזעצט. זיין קליין ברודערל איז געבליבן אנקליבן פיילעכלאך. פלוצים האט דאס קליינע ברודערל א געשריי געטאן: — האנס, קום אהער, וועסטו עפעס זעען! א מין קאמיש לעבעלע! און ס'מאכט בולבעלאך!

— א לעבל? וואו? — האט האנס געפרעגט.

— אם־א־דא, אין דער וואנט, — האט דאס קליינע ברודערל גע־זאגט, — ס'נייט פון דעם וואסער.

— וואס זאגסטו? ! — האט האנס א געשריי געטאן.

ער האט זיך שנעל אראפגעגליטשט און א קוק געטאן.

א קליין לעבל, א קליין שפעלטעלע און מערגיס, און אויף דעם היינגט א טראפן וואסער, וואס לאזט פון זיך בלעזלאך.

—דאס איז א שפאלט אין דער דאמבע! — האט האנס א געשריי געטאן, — וואס טוט מען?

ער האט גענומען קוקן אויף רעכטס, אויף לינקס, אויף אלע זייטן, אויף וויפל דאס אויג האט נאר געקענט כאפן — קיינער ניטא.

און די שטאט איז אזוי ווייט, אזוי ווייט!

האנס האט נאכאמאל באטראכט דאס לעבל. די קליינע טראפנס האב־בען געטריפן און געקאפעט: קאפ־קאפ־קאפ. האנס האט געוואוסט, אז אויב מען וועט באלד ניט פארשטאפן דאס שפעלטעלע, וועט דאס וואסער דורשלאגן א גרויסע לאך, און דאן . . . וואס טוט מען? לויפן אין שטאט אריין? אלע זיינען אוועק כאפן פיש, ווער ווייסט, ווען זיי וועלן זיך אומ־קערן? דערווייל איז פון די טראפנס געווארן א קליין שנירל וואסער, וואס האט געשראמט אן אן אויפהער. ארום דעם לעבל איז די ליים געווארן נאס. פלוצים, איז האנס געפאלן אויף א המצאה.

ער האט ארייגגעשטעקט זיין לאנגן פינגער אין לאך אריין (ס'איז געווען אקוראט צי דער מאס) און האט געזאגט צו זיין ברודערל:

— דיסמאל לויף, לויף שנעל! זאג דארט אין שטאט אז אין דער דאמבע איז געווארן א לאך. איכל די לאך האלטן אזוי פארשטעקט, ביז זיי וועלן קומען.

דאס קליינע אינגעלע האט אויף האנס פנים געזעען, אז די זאך איז זייער ערנסט. און ער האט זיך געלאזט לויפן גיך, ווי ווייט זיינע קליינע פיסלאך האבן געקענט. האנס האט זיך געשטעלט אויף די קני, דעם פינגער אין לאך און נאכגעקוקט דעם ברודערל, ווי ער לויפט און ווערט אלץ קלענער.

אינגיכן איז ער שוין געווען א קליין הינדעלע, און אט שוין גאר ווי א שווארץ פינטעלע, און אט שוין גארנים. און האנס איז געבליבן איינער אליין, מיט'ן פינגער אינ'ם לאך. עס האט זיך געהערט ווי פון יענער זייט זשומעט דאס וואסער, מאכט גלוי־גלוי־גלוי. און פון צייט צו צייט פלעגט זיך נעבן מיטאמאל א הויב אויף א כוואליע און באשפריצן מיט עטלאכע שווי־מענדיקע טראפנס דעם קליינעס אינגלס האר. ביסלאכווייז האט אים אנגע־הויבן פאר'חלש'ט ווערן די האנט. ער האט געפרואווט זי רייבן מיט דער צווייטער האנט, נאר זי איז געווארן אלץ מער קאלט און פארגליווערט. ער האט א קוק געטאן צו דער שטאט צו, איבער דעם לאנגן, ווייסן שליאך, קיינער. די קעלט האט זיך געהויבן העכער, איבער די פינגער, איבער דער האנט, האט שוין אנגערירט אן אקסל. אז ס'אמין קעלט! דערנאך האט אים אנגענומען א פיבער און א קראמף פון די פינגער ביז'ן לענבויגן. עס האט זיך אים געדוכט, אז ס'איז שוין שעה'ן לאנג, זינט זיין ברודערל איז אוועק. ער האט זיך דערפילט שרעקלאך עלנט, און אזוי מיד. דער שליאך, אויף וויפל דאס אויג האט געכאפט, איז געווען פוסט. ער האט זיך צוגע־שפארט מיט'ן קאפ צו דער וואנט, זייך אביסל אפצורוען. עס האט זיך אים געדוכט אז ער הערט ווי דער גרויסער זס זאגט צו אים: — איך בין דער אויקינס. קיינער קען זיך קעגן מיר ניט שטעלן. ווער ביסטו, קינד, וואס ווילסטו מיר פארשפארן דעם וועג? היט זיך! היט זיך!

האנס הארץ האט שטארק געקלאפט. שוין זשע ווערן זיי קיינמאל ניט קומען?

און דאס וואסער האט זיך געקלאפט אן די שטיינער אין געברומס:

— איך וועל דורכרייסן, דורכרייסן, דורכרייסן! און דו וועסט ווערן דער־טרונקען, דערטרונקען, דערטרונקען! ראטעווט, ראטעווט, ראטעווט זיך ביז איך וועל קומען!

האנס איז געווען גרייט ארויסצושלעפן דעם פינגער. ער האט זיך אזוי געשראקן! אבער וואס וועט זיין? וואס וועט זיין, אויב די לאך וועט ווערן גרעסער און גרעסער, און די דאמבע וועט דורכגעריסן ווערן? ער האט צוזאמענגעקלעמט די ציין און האט נאך טיפער ארייגגערוקט זיין פינגער.

— איר וועט זיך ניט דורכרייסן און איך וועל ניט אנטלויפן!

אין דער זעלבער רגע האט ער דערהערט, ווי עמיצער רופט, ווייט, ווייט. ווייט אויפ'ן שליאך האט ער באמערקט א וואלקן שטויב און הינטערן וואלקן א שווארצע מאסע, וואס האט זיך דערנעענטערט. יא, דא זיינען געווען מענשן פון שטאט! ער האט גלייך דערקענט זיין פאטער און די שכנים. זיי האבן געטראגן קירדעס און בראבאיזגס און זיינען געלאפן און לויפנדיק האבן זיי געשריען: — קוראזש, מיר גייען, האלט זיך פעסט!

נאך א רגע און אט זיינען זיי שוין דא.

דערזעען האנסן, בלייך פאר קעלט און ווייטאג מיט'ן פינגער אין די שטיינער, האבן זיי אויפגעהויבן א פרייד געשריי: — הורא!

זיין פאטער האט אים געכאפט צו זיך אויף די הענט און אים גענו־מען רייבן זיינע פארגליווערטע גלידער. און אלע ארום האבן געזאגט, אז ער איז אן אמת'ער העלד. ער האט מציל געווען די שטאט.

אז די דאמבע איז פארריכט געווארן, האבן זיי זיך אלע אומגעקערט צוריק אין שטאט. טראגנדיק האנסן מיט טריאומף אויף די אקסלען.

אין נאך ביז היינטיקן טאג דערציילט מען אין האארלעם די געשיכ־טע מיט'ן קליינעם אינגל, וואס האט מציל געווען די שטאט.

א פיש וואס ווארפט ראקעטן

ביי אן אייסשטעלונג פון דער פאסט־פישער פישער געזעלשאפט האט מען באר־ווען א מארגעס פיש. דער פיש איז פלאך און קוקט אויס זייער העסלאך, דערפאר אבער, אז ער ווערט אן כעס קען ער שוין אפטאן גאר אויף טערקיש. דער מאן, וואס האט אים געגאפט האט דערציילט אזא מעשה: איך בין ארויסגעפאר פון סעי אטל, וואשינגטאן, איבער'ן פאסיפיק, אפ־געפארן א פאר הונדערט מייל און זיך געגוטמאן פאנגען פיש. צווישן די פיש, וואס איך האב ארויסגעשלעפט האב איך דערזעען דעם מארגעס פיש. קיינמאל ביז אהער האב איך זיך ניט אנגעטראפן מיט אזא מין פיש. איך גיי צו נעענטער זיך מיט אים צו באקאנען. פלוצלונג גיט ער זיך א קארטשע איין מין דערנאכדעם צי טער זיך ווידער אויס און גיט עפעס א בלאז און איך פיל ווי איך פלי אין דער לופטן. און דערנאכ־דעם פאל איך אראפ און קוליע זיך אפשר צען מאל איבער. איך פרואוו ווייטער צוגיין צו אים, ווידער די זעלבע מעשה. ביז איך בין דערנאנגען, אז דער פיש האט אין זיך א מארגעס כח. ער קען ארויסלאזן פון זיך אזא מין עלעקטרישע קראפט, וואס קען טאן אזא שטויס, אז מען זאל דערזעען יענע ווערט. געלערנטע האבן אים אויסגעפארשט און האבן באשטעטיקט דעם פישער'ס מעשה.

מארגע ברואים זיינען דא אויף דער וועלט.

——(::)——

א געבראטנס וואס איז שוין אלט צוואנציק טויזנט יאר

א יא, ס'קלינגט ביי אייך, ווי א מעשה וואס איז ניט געשטויגן ניט געפליגן? שטעלט אייך אבער פאר אז די געשיכטע איז א ריכטיקע און פאסירט האט דאס ערשט ניט לאנג איז שטעטל יהאווינא, סיביר, וואס ביים טייך בייקאל.

אין דעם שטעטל געפינט זיך א קרעטש־מע. די קרעטשמערקע איז אן עלטערע פרוי, וואס ווייסט גארניט צו זאגן, פאר־קויפט זיך שנאפס מיט אלערליי צוביים צו די דורכפארער.

פלוצלונג האט זיך אין דער קרעטשמע באוויזן געשמאק געבראטנס פון וואלפיש פלייש. מען האט אנגעהויבן צו באזוכן אסטער די קרעטשמע און הנאה געהאט פון דעם גוטן מאכל וואס איז זייער זעל־טען אין די מקומות. ווייל ווי קומט וואל־פיש פלייש אין דעם געגענט, סיידן מען זאל דאס אימפארטירן פון גאר ווייט.

די זאך איז דערגאנגען צו די באאמטע פון דער שטאט אדמיניסטראציע. זיינען זי אויעך צו דער קרעטשמע. ערשטנס איינמאנען שטייערן ביי דער קרעטשמער־קע פאר אירע עקסטרא־פראפיטן און צווייטנס דערוויסן זיך די משעה ווי עס קומט צו איר וואלפיש פלייש.

דערציילט די קרעטשמערקע א מעשה, זינט א פאר חדשים קומט צו איר פון ציט צו צייט א מאן א האלב לוחמן, און דערנאכ־דעם פאל איך אראפ און קוליע זיך אפשר צען מאל איבער. איך פרואוו ווייטער צוגיין צו אים, ווידער די זעלבע מעשה. ביז איך בין דערנאנגען, אז דער פיש האט אין זיך א מארגעס כח. ער קען ארויסלאזן פון זיך אזא מין עלעקטרישע קראפט, וואס קען טאן אזא שטויס, אז מען זאל דערזעען יענע ווערט. געלערנטע האבן אים אויסגעפארשט און האבן באשטעטיקט דעם פישער'ס מעשה.

מארגע ברואים זיינען דא אויף דער וועלט.

——(::)——

א מיטינג אויף די וואסערן פון ים

ניצא איז א שטאט אין פראנקרייך. קו־רא דע קאנו איז אויך א שטאט אין פראנקרייך. און זי ליגט ביים ים ניט ווייט פון ניצא. צוו ייבאזונדערע שטעט, אבער שוין יארן לאנג, ווי די גאנצע דעה איבער קוראר דע קאנו האט ניצא, ניצא שאפטגעזעצן און די איינוואוינער פון דער אנדערע שטאט מוזן זיי אויספאלגן. ניצא פארמאגט א פאליציי, האלט זי אין מורא אויך די איינוואוינער פון דער צווייט־מער שטאט. הכלל קירא דע קאנו קאן זיך קיין ריר ניט טאן, ניט אנצופרעגן זיך פריער ביי איר: שכנה דער שטאט ניצא.

האבן זיך די איינוואוינער פון קירא דע קאנו אנגעהויבן צו בוגטעווען: ס'טייטשט איז רעכט אזוי, אז מיר ביירגער פון אונ־דער שטאט זאלן זיין אינטערעסירן אין די געזעצן וואס ווערן געשאפן אין ניצא? פארוואס זאלן מיר זיך בעסער ניט באר־פריען פון דער טייערער שכנה אונזערער און פון אי העשעווען איבער אונז? איז געבליבן מען זאל צונויפרופן א גרויסן פראטעסט מיטינג פון אלע איינוואוינער און זיך ארויסזאגן שארף קעגן דער פרעמ־דער הערשערקע.

קומען זיך צונויף די איינוואוינער אויף דעם מיטינג לויפט אז די פאליציי פון ניצא און צעטרייבט דעם עולם. קאן מען שוין ניט האלטן דעם פראטעסט מיטינג. אזוי קומט אויס, הייסט עס. אבער ניט ביי די איינוואוינער פון קירא דע קאנו ווען עס אנגעטראפן אויף מענשן עגלאבע מאלפעס, וועלכע צייכענען זיך אויס פון די ביז איצט באוואוסטע מענשלאכע מאלפעס ווי די גאריליאס, טשימפאנזעס, אראנגאנ־טאנגס דרעמיס, וואס זיי לויפן מער אויף די הינטערשטע פיס, ווי אויף אלע פיר.

די עטנאגראפן האלטן, אז דאס איז גע־ווים א העכערער טיפ אויפ'ן וועג צום מענשן ווי די אנדערע מענשלאכע מאל־פעס.

איינע אזא מאלפע האט פראפעסאר דע לואי, וועלכער פירט אן מיט אן עקס־פעדיציע אין יענע מקומות דערשאפן; ס'האט זי אפפטאגראפירט און אראפגע־נומען דאס פעל; די מאלפע איז געווען 157 סענטימעטער הויך; נעהאט 32 צייט־נער און איינגאנצן אן עק. דער גאנצער גבוי פון איר קערפער איז דאס זעלבע ווי ביי א מענשן.

צי וועלן זיי דערקלעטערן ביזן דאך

אויף צי דערגרייכן דעם שפיץ פון עווע־רעסט (8840 מעטר) האט מען זיך שוין משמעות געווען. קלעטערט איצט א נייע עקספעדיציע פון דריי דייטשן, צוויי שווייצער, אן ענגלענדער, איטאליענער און עסטרייכער אויפ'ן בארג קאנדטשינ־טשאנג, וואס האלט 8580 מעטר די הויך און איז דער נאענטסטער שכן פון ערוועס־טען, דעם שפיץ דאך פון דער וועלט.

פאר די לעצטע צוואנציק יאר זיינען אויך אויף דעם בארג געווען צוויי עקס־פעדיציעס און ביידע האבן זיך טראגיש געגענדיקט: שניי לאווינעס האבן פאר־שאטן די דריי סטע קלעטערער.

מיט דער איצטיקער עקספעדיציע פירט אן דער דייטשער פראפעסאר דירענפורט. דער הויפט לאגער פון דער עקספעדיציע וועט זיין אויף א הויך פון 6.000 מעטר. אלע קלימאטן פון דער וועלט פארמאגן די פארשיידענע הויכקייטן פון דאזיקן בארג און די עקספעדיציע וועט פארשן די דאזיקע קלימאטישע באזונדערהייט. אויף א הויך פון 8000 מעטער הויבט זיך שוין אן דער געפערלאכסטער טייל פאר מענשן; ביי יערן טריט מוז מען 8—10מאל אפאטעמען; מען מוז קלעטערן זייענדיק פארזעען מיט די ספעציעלע אפאראטן פון זויער־שטאף און דערביי אויך ארבעטן מיט פילס־אפאראטן, כדי צו פארפעסטיקן אויפ'ן לייוונט אלץ, וואס ס'ווערט געזעען אויף אזא הויך און אין אזעלכע מערקווירדיקע עתטער.

צי וועלן זיי אבער דאס מאל דערקלע־טערן?

ליידער

ווייסער יום־טוב

אידא קאזלאווסקי־לאזאר

שניייעלאך, שניייעלאך דרייט זיך!
איינגעלאך, מיידעלאך פרייט זיך!
דער דרייסן, א ווייסער, וועט מארגן
גלאנצן און פינקלען אן זארגן.

שליטעלאך וועלן זיך יאגן,
שליטעלאך וועלן זיך טראגן —
דא בארג ארויף, דא בארג אראפ —
לויפן אין שנעלן גאלאפ.

שניייעלאך, פערעלאך, דרייט זיך!
איינגעלאך, מיידעלאך פרייט זיך!
א יום־טוב א ווייסער צום גאפן
וועט הילכיקע פרייד פאר אונז שאפן

טייערע קינדער: —

צוליב דעם וואס דער רעדאקטאר פון קינדער ווינקל איז פאר א צייט אפוועזנד געווען פון ווייניפעג איז אין קינדער ווינקל די לעצטע פאר וואכן ניט ארויס דאס צו־געשיקטע מאטעריאל פון די קינדער. פון קומענדיקן פרייטאג אן וועט אין קינדער־ווינקל אנהויבן צו דערשיינען קינדער־ארבעטן. מיר בעטן די קינ־ער אונז ווי־דער צו צושיקן מעשה'לאך, לידעלאך, רע־טעניש, וויצן, שאראדעס און אזוי ווייטער

——(::)——

רעטענישן

1. פאר וועמען האט מען מורא פון פארנט פאר וועמען — פון הינטן, און פאר וועמען — פון ביידע זייטן?
2. וואס פאר א ברכה דארף מען מאכן איבער א לינגער?
3. גאט איז דער פירער פון דער וועלט. וואס איז גרעסער פאר'ן פירער?
4. דריי סוחרים און דריי גזלנים. האבן נע־ארבט אריבערפאהרן איבער א טייך. איינ'ן טייך איז געווען גאר איין שיפל. אין שיפל האבן געקאנט ארויסגיין נאר 2מענשן. ווי אזוי זיינען זיי אלע ארי־בערגעפאהרן איבער'ן טייך, אויב איין סוחר האט מורא געהאט צו פארבלייבן מיט 2 גזלנים אויף איין בארג?

דער סטרייק פון די דזשורי לייט

אין דזשורלוז סיטי, אין טשענסערי קאורט, איז פארגעקומען א פראצעס. עס האט זיך געהאנדלט וועגן א קלאגע, וואס אב. בלומבערג האט אריינגעטראגן קעגן זיין ווייב. ער האט געוואלט באווייזן, אז זיין ווייב איז מישוגע און דערפאר מוז ער זי אפ'גט'ן.

די דזשורי לייט מיט די ריכטער זיצן פון אויבן, די לאיערס פון ביידע צדדים לייגן פאר זייערע טענות, ביז וואנעט די דזשורי גייט ארויס אין א באזונדער חדר זיך באראטן, זיי קומען, ארויס און אנ־שטאט ארויסציטאנן דעם אורטייל, שטעלן זיי ארויס א פאדערונג, אז זיי וויל א הוספה אויף זייער געראלט, וועט מען זיי ניט געבן די הוספה ווען זיי ניט אויסזאגן זייער אורטייל און שוין.

א ערדזשה, וועלכע מ'וועט אפגע־מען אין יאר 2430

מיט ווערנער פון סינסינעטי (פאראיי־ניקטע שטאטן) האט איר גאנצן פארמעגן פון 600.000 דאלאר אפגעשריבן דער שטאט מיט דער באדינונג, אז פון גאנצן קאפיטאל אן פון די פראצענט זאל נאר־ניט גערירט ווערן ביז'ן יאר 2430, ד. ה. ערשט אין 500 הונדערט יאר ארום.

די ירושה וועט דאן באטרעפן 120 מי־ליאן דאלאר, רעכענענדיק בלויז אויף פיר פראצענט.

אין דער צואה איז געזאגט געווארן, אז אויב מ'וועט כאטש רירן איין סענט פון קאפיטאל, גייט דער גאנצער פארמעגן אריבער צו א צווייטער שטאט אלקאהא־מא.

אנטדעקט א נייעם מין מאלפע־מענש

דער זשורנאל "קאסמאס" דערציילט, אז אין די אייביקע וועלדער פון וועגע־צועלא, ביים טייך קאטאטעבא האט מען אנגעטראפן אויף מענשן עגלאבע מאלפעס, וועלכע צייכענען זיך אויס פון די ביז איצט באוואוסטע מענשלאכע מאלפעס ווי די גאריליאס, טשימפאנזעס, אראנגאנ־טאנגס דרעמיס, וואס זיי לויפן מער אויף די הינטערשטע פיס, ווי אויף אלע פיר.

די עטנאגראפן האלטן, אז דאס איז גע־ווים א העכערער טיפ אויפ'ן וועג צום מענשן ווי די אנדערע מענשלאכע מאל־פעס.

איינע אזא מאלפע האט פראפעסאר דע לואי, וועלכער פירט אן מיט אן עקס־פעדיציע אין יענע מקומות דערשאפן; ס'האט זי אפפטאגראפירט און אראפגע־נומען דאס פעל; די מאלפע איז געווען 157 סענטימעטער הויך; נעהאט 32 צייט־נער און איינגאנצן אן עק. דער גאנצער גבוי פון איר קערפער איז דאס זעלבע ווי ביי א מענשן.

בריוו אין רעדאקציע

ווערטער רעדאקטאר:

דערלויבט מיר א שטיקל פלאץ אין איי־ער צייטונג אויסצודריקן עטלאכע ווער־טער צום קאמפין פון בית יתומים. עס איז ווערט צו דערמאנען די חרטה פון א געווענענער מיטגלידערן פון דעם אסתר ראבינסאן ב"י צוריק מיט 16 יאר, ווען עס איז פארגעקומען די שפאלטונג ביי דער ווייניפעגער קהלה, בין איך געווען זיי־ער פעסימיסטיש בנוגע דעם צווייטן אי־דישן פאלקס ב"י, און דער סוף איז געווען אז ראבינסאנס ב"י איז אונטערגעגאנגען און עס האט אויפגעבליט דער פאלקס ב"י וואס איז א שטאלץ פאר דעם קאנא־דער אידנטום. אבער פאר דעם דערפאלג דארף מען גיבן קרעדיט פאר די לעצטע 10 יאר דעם סופעראינטענדענט מר. א. אסאווסקי, וועלכער איז א דערפארענער אין גלענצענדער דערציער און איבערגע־נעבענער פאטער צו 108 קינדער וועלכע באקומען א אידישע, רעליגיעזע, גייסטיקע מאראלישע און פיזישע דערציאונג, און וועלכער איז א דערפאלגרייכער פינאנסיר פאר דעם אינשטאלט וואו יעדע אונטער־נעמונג זיינע ווערט דורכגעפירט מיט דער פאלג.

צו מיין גרוים באדויערן האב איך די גאנצע צייט ניט געקאנט נעמען קיין אנ־טייל אין דער הייליקער ארבעט. איבער פארשידענע פריוואטע אנגעלעגנהייטן, זינט דעם לעצטן יאר באזוך איך פון צייט צו צייט דעם בית יתומים און קוק מיין ביידע אויגן ווי אומערמידלאך דער סו־פעראינטענדענט מיט דער גאנצער בארד און דער ליידיס אקזילערי ארבעטן.

עס איז דער חוב איצט פון יעדער אי־דישער משפחה, אז ביז דעם 29טן יוני, ווען עס וועט געפייערט ווערן דער גרויס־טער יום טוב, זאל פון גאנץ מערב קאנא־דער אידנטום זיין יעדע משפחה פארשרי־בען אין דעם גאלדענעם בוך וואס דער ב"י גיט ארויס לכבוד דעם 10 יאריקן יובילי־פון דעם נייעם בילדינג.

מיט רעספעקט,

אסתר שעכטער

זאגט, אז ווייניפעג גייט האנט אין האנט מיט די גרעסטע מאדע צענטערן

(מענערזשער פון הענרי בוירקס ענד סאנס צוריק פון א רייזע אין אייראפע).

אין אן אינטערוויו וואס א. ל. סקרייוו־נער, מענערזשער פון הענרי בוירקס אוז סאנס לימיטעד האט געגעבן צו "דאס אי־דישע וואָרט" האט ער דערקלערט, אז דעם שטארקסטן איינדרוק וואס זיין רייזע האט אויף אים געמאכט איז געווען דאס וואס, ביי זיין צוריקקער האט ער אויסגעפונען,

אז ווינניפעג איז אויף דערזעלבער שטופע, אין דעם מארשרוט פון "פעשיאן" — ווי די גרעסטע אייראפייאישע צענטערן, — דארט וואו די נייע טאדעס און סטיילס ווערן געבוירן, און וועלכע האלטן די פי־רערשאפט איבער דער גאנצער וועלט.

ערשט ניט לאנג צוריק האט עס פאר־נומען א לאנגע צייט איידער דער "גילדע־נער מערב" איז געווען אומשמאנד נאכ־צופאלגן פאריז א. א. וו. היינט צו טאג אבער, ווען מיר שטעלן זיך אין פארביי־דונג מיט דער איבעריקער וועלט דורך ראַ־דיא — דאס וואס איז נייי אין פאריז און לאנדאן — דערגרייכט ווייניפעג. בעמס אין דער זעלבער צייט ווען עס ווערט גע־צייגט אין די סאלאנען פון פאריז, אדער אויף די אויסשטעלונגען אין לאנדאן. באַ־זונדערס באמערקבאר זיינען געווען די שווארצע און ווייסע קאלירן — אין קליי־דער הענד־בענס און צירונג — אין דער זעלבער צייט האב איך אויסגעפונען, אז פאר דעם קומענדיקן סעזאן וועט דאס הערשנדע קאליר זיין גרין — אין פאר־שיידענע שאטרונגען, וואס זאגט פאראויס אז "דזשעיר דזשילערי" וועט זיין זייער פאפולער.

אין זיין רייזע האט מר. סקרייוונער באזוכט די מאנופאקטור צענטערן פון ענגלאנד, ליפציג, וויענא, פראנקפורט, בערלין, פלארענץ, ווענעדיג א. א. וו., וואו ער איז געווען באגלייט פון א פארטרעטער פון בוירקס קאנאדיען פעקטארי און די אנ־דערע ברענטשעס פון איר נאציאנאל צע־שפרייטן האנדל.

די נייע היים פון דער אויסשטעלונג פון בריטישע אינדוסטריעס, האט אויף אים געמאכט א באזונדערן שטארקן איינ־דרוק — מיט די פיינע שחורות וואס ער האט דארטן געזעען. איבערהויפט אינטע־רעסאנט איז געווען די טשיינא און לע־דער אויסשטעלונג, וועלכע האט נעציינט, אז ענגלאנד פארנעמט דאס ערשטע פלאץ אין די דאזיקע אינדוסטריעס.

נאך א צופרידנשטעלנדער פאקט, וואס מר. סקרייוונער און זיינע קאלעגן האבן אויסגעפונען איז געווען דאס וואס די פיי־נע זילבערנע פראדוקטן, וואס ווערן גע־מאכט אין בוירקס איינענע פעקטאריס קאן מען פארגלייכן מיט די בעסטע, און אין געוויסע פאלן זיינען זיי בעסער ווי די בעסטע. וואס ווערן איצט פארצירט פון די אלטע ענגלישע האנטווערקער.

די עקספערטן פון די פארשיידענע אפ־טיילונגען פון דער דאזיקער אלטער קאר־נאדער פירמע, ווערן ארויסגעשיקט צו באזוכן די אנערקענטע מארקן, צו אויס־דערווייל דארט די פיינסטע דזשילערי, קונסט ווערק, א. א. וו. — און פאר דעם קומענדן סעזאן האבן זיי צוגעגרייט אן אויסערגעוויינלאכן ריכטן אויסזואל.

א הארציקער מזל־טוב אייך

מר. און מרס.

מיכל מאלטשיקאוו

(פון לאס אנדזשעלעס)

צו אייער ערשט געבוירענעם זון, און צו אונזערע עלטערן, צבי־הירש און טויבע צו אייער ערשטן אור־איינעקל, ווי אויך צו אייערע על־טערן, זעלקע און זינא מאלטשיקאוו און צו דער נאנצער משפחה.

האדעוועט אייער נייעם זון איז נחת און אין פרייד און ער זאל זיין מיט לאנגע יאר.

מר. און מרס.

ב. ר. מאלטשיקאוו

אוטאמאביל איינגנטימער

ביים קלענסטן טראבל נעמט אייער קאר צו **פרעד'ס גאראדזש**

259 באיד עווענוי — קארנער באיד און מיין

אוטא ריפעיר ספעציאליסטן. מעסיקע פרייזן. עקספערטן מעכאניקער גרייזינג, אויליגג, וואשינג, פאלישינג א. א. וו.

טעלעפאן 53 032

פארקינג ספייס, ריפעירס, געז, אויל, וואשינג און גרייזינג

זייער באקוועם פארנדיק און קומענדיק פון ראיאל אלעקס. האטעל פארטיס.

פונקט ביים קארנער, אנטקעגן ראיש פינה שול

HENRY AVE. SERVICE STATION

HENRY AND AUSTIN STS.

מרס. א. זלאבינסקי

פרעזידענטן פון דער ליידיס אקזילערי פון תלמוד תורה

וועט אפגעבן א

יערלאכן באריכט

פון די טעטיקייטן פון דער אקזילערי

דינסטאג דעם 6טן מאי

8.30 אוונט

אין תלמוד תורה זאל

אלע מיטגלידערנס זיינען געבעטן צו קומען אומבאדינגט